

Секція:

Машини та обладнання сільського виробництва

УДК 621.326

Дутка А. – ст. гр. ХС-41

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ДО МОДЕЛІ ВЗАЄМОДІЇ ЕЛАСТИЧНОГО РОБОЧОГО ОРГАНУ З КОРЕНЕПЛОДОМ

Науковий керівник: к.т.н., доцент Хомик Н.І.

Найбільш оптимальними робочими органами для доочищення від залишків гички коренеплодів цукрових буряків і очищення головок коренеплодів кормових буряків є еластичні робочі органи – бичі або била, виготовлені з прогумованої стрічки, поліуретану та інших еластичних матеріалів, стійких до стирання.

Ступінь очищення пропорційна кількості та інтенсивності взаємодій робочих елементів з коренеплодом. Ці параметри залежать від технологічних, кінематичних та геометричних характеристик агрегату. Отримання точних аналітичних залежностей ступеня очищення від параметрів пристроїв та умов роботи пов'язано з рядом проблем, тому на практиці ступінь очищення визначають експериментально.

Аналіз сил та деформацій, що виникають при взаємодії еластичного робочого органу з коренеплодом, доцільно виражати через дискретну модель удару, яка передбачає розгляд тіл, що контактують, у вигляді окремих елементарних дискретних мас, зв'язаних між собою пружними елементами.

Форма викладення моделі у вигляді диференціальних рівнянь дозволяє здійснити моделювання процесу удару з використанням ПК.

При дослідженні процесів, що проходять під час взаємодії еластичного робочого елемента з коренеплодом, розглядають прямий центральний удар, який характеризується тим, що загальна нормаль до поверхонь тіл у точці дотику проходить через їх центри мас і швидкості центрів мас направлені по цій нормалі.

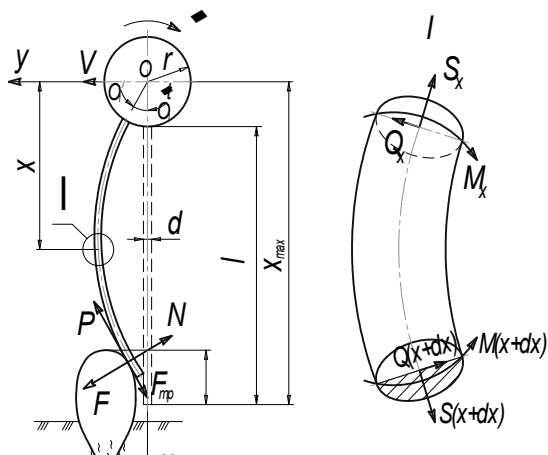

Рис. 1. Розрахункова схема системи «било-коренеплід»

При контакті еластичного робочого органу з коренеплодом (рис. 1) виникають зусилля: F – ударна сила; P – сила зчісування черешків; $F_{тр}$ – сила тертя робочого органу до коренеплоду; N – нормальна реакція взаємодії била з коренеплодом.

При розгляді дискретної системи било розбивається на n елементів довжиною dx . У перетині з координатою x на елементарну ділянку била будуть діяти поздовжня сила S , поперечна сила Q , та згинальний момент M .

При виводі диференціальних рівнянь руху першого й останнього елементів враховують граничні умови для била. Вони виражаються в тому, що на його вільному кінці відсутня поперечна сила і згинальний момент, причому било може бути закріплене на валу жорстко або шарнірно.